

Tietoja Kansainvälisen Naisten Rauhan ja Vapauden liiton työmaalta.

Laatinut K.N.R.V.L:n Työvaliokunta.

Mikä on K. N. R. Liitto ja mikä sen on synnyttänyt? Voimme vastata: Se on liitto, jonka synnytti suuri tuska, kärsimys ja ahdistus. Epätoivoon asti oli maailmansodan syttyttyä toivottu johtavien valtiomiesten voivan selvittää tilanteen ja saavan sodan lopetetuksi, mutta turhaan. Ja niin syntyi reaktio. Jo keväällä v. 1915 olivat johtavat naiset selvillä siitä, että Europan diplomaattia oli tehnyt vararikon. Ja samaten kuin vararikon tehneen perheen äiti usein aivan uudella tavalla ymmärtää vastuunalaisuutensa ryhtyessään ohjaamaan perhettään vaikeuksien läpi kohti uutta, tervettä elämää, samaten herää nytkin naisessa, äidissä itsensäilytysvaisto ja toimintahalu. Hän ei enää suostu sokeasti kulkemaan vanhoja teitä, hän ei tahdo alistua siihen, että sota nielee hänen puolisonsa, hänen poikansa, ehkäpä vielä lisäksi koko hänen perheensä, voimatta tarjota hänelle mitään siihen vastineeksi. Mutta uutta luovana voimana, ja tämä on kaikkein tärkeintä, hän ymmärtää kaikkien samassa asemassa olevien — niin vihollisten kuin ystävienkin — nurjan aseman, koko vinoon kehittyneen tilanteen. Äidinrakkaus on niin suuri, että se jyrisevien tykkienkin läpi löytää »vihollisen-

kin» äidin, ja niin kokoutuu keväällä 1915 Haagiin toistatuhatta naista kaikista sotaikäyivistä ja useista puolueetomistakin maista keskustelemaan rauhan aikaansaamisen mahdollisuuksista. Eikä keskustelemaan ainoastaan tästä, vaan myöskin uudesta ohjelmasta tulevan kansainvälisen elämän järjestämiseksi ja elvyttämiseksi. Täällä herätettiin kansainliitto-ajatus; kansojen alueellisen ja henkisen koskettomuuden säilyttäminen ja muuttaminen ainoastaan kansan omalla suostumuksella; yleinen aseiden riisuminen ja ensi askeleena tähän yksityisen aseellisuuden poistaminen ja kansainvälisen asekuljetuksen valvonta; yhteinen painostus sosialisella, moraalisella ja taloudellisella alalla sitä maata vastaan, joka sovittelun asemesta tarttuu aseisiin; kaikkien salaisten sopimusten poistaminen ja tulevien sopimusten ratifioiminen parlamenteissa; uusien kansainvälisten riitojen ratkaiseminen sovittelutietä ja pysyvän kansainvälisen tuomioistuimen perustaminen. —

Wilson otti kaikki nämä kohdat pääpiirteissään ohjelmaansa, ja kun kansainliiton peruskirja allekirjoitettiin, niin ovat vastaavat kohdat siellä

— jonkin verran muutettuina ja lievennettyinä — johdannossa, artiklojen 8, 13, 14, 16, 18 ja 22 kohdalla. Naisten rauhankongressi ei ollut kuolleenä syntyneen ajatuksen tulos, vaan elävän, inhimillisyyttä ja rakkautta uhkuvan hengen ilmentymä. On suuresti valitettava, etteivät naiset saaneet olla osallisina itse Versaillesin rauhantekotilaisuudessa. Katkeruus ja viha eivät silloin varmaankaan olisi sanelleet siinä määrässä rauhan ehtoja kuin tapahtui. Haagin kongressi, joka pidettiin keskellä sotaa, osoitti, että naiset kykenivät arvosteamaan silloista tilannetta hyvin kaukonäköisesti.

Naisten järjestäytyminen jatkuu. Jo vuonna 1919 kehittyi Haagissa pidetyn rauhakongressin asettama Naisten Kansainvälinen Komitea Kansainvälinen Naisten Rauhan ja Vapauden Liitoksi, jonka puheenjohtajaksi valittiin sittemmin Nobelin rauhapalkinnon saanut Jane Addams. Liitto lähetti Pariisiin lähetystön varoittamaan rauhaneuvottelijoita rauhaehtojen kohtuuttomuudesta, mutta tuloksetta. Rauhaehtojen epäoikeudenmukaisuus tajuttiin naisten keskuudessa hyvin aikaisin ja jo vuonna 1922 111 järjestöä ja niiden kautta k a h t a k y m e n t ä m i l j o o n a a jäsentä edustava lähetystö vaati pikaisista rauhaehtojen tarkistusta. Asia ei ollut ollut silloin vielä suurlehdistönkään käsiteltävänä.

Lukuisat ja moninaiset ovat ne työt ja aloitteet, joita liitto on tehnyt. Liiton haaraosastoja on perustettu miltei kaikkialle, joka maan osaan. Suomi oli 40:s järjestyksessä liittyessään liittoon.

Liitot ovat voineet kussakin eri maassa yhdistää hyvin erilaiset kansallisuudet ja yhteiskuntapiirit tämän aatteen ympärille.

Niinkuin tiedämme on rouva Elisabeth Vaen-Bugge liiton toimesta suorittanut tutkimuksia aseellisuuden alalla, sen kehityksestä ja kaupallisesta järjestäytymisestä sekä sen suunnattomasta vaikutuksesta maailman politiikkaan ja sotien syntyyn.

Liiton taloudellinen konferenssi Parisissa v. 1930 varoitti valtioita kultakannan romahduksen mahdollisuudesta

ja ehdotti, että järjestettäisiin koko maailman käsittävä kansantalous; lama-kausi olisi siinä tapauksessa ollut vähemmän tuhoisa.

Yhä uusia toimintamuotoja ovat maailman tapahtumat liitolta vaatineet. Jo vuonna 1926 Dublinissa pidetyssä kokouksessa hyväksyttiin kansainvälinen ohjelma, jonka mukaan liitto tahoo yhdistää kaikissa maissa ne naiset, jotka vastustavat kaikenlaatuista sotaa, saalistamista ja sortoa. Tunnustamalla ihmiskunnan yhteenkuuluvaisuuden ja yhteiskunnallisen, valtiollisen ja taloudellisen oikeuden kaikille, sukupuoleen, rotuun, kansanluokkaan tai uskontoon katsomatta, liitto työskentelee yleisen aseistariisuutumisen aikaansaamiseksi sovittelumenetelmän ja välitys- ja sovintotuomioiden sekä kansainvälisen yhteistyön avulla.

On väitetty, että ihmiskunta maailmansodan opetuksenkin jälkeen on yhtä kaukana rauhan aatteesta kuin ennen sitä. Se ei kuitenkaan ole totta. Huijaava edistys on tapahtunut ihmisten ajatusmaailmassa. Kellogg-sopimus on tuominut sodan. Sota on julistettu laittomaksi. Tässä sopimuksessa allekirjoittajavallat sitoutuivat luopumaan sodasta kansallisen politiikkansa keinona ja tulevaisuudessa ratkaisemaan erimielisyytensä vain rauhallisin keinoin. Noin 60 valtiota on allekirjoittanut tämän sopimuksen. Sopimus on m.m. Amerikassa jokaisen koulun ja postikonttorin seinällä. Näin saadaan nuorisossa herätetyksi sovinnollisuuden ja yhteenkuuluvaisuuden tunne ei ainoastaan pienessä, rajoitetussa piirissä, vaan yhteenkuuluvaisuuden tunne koko ihmiskuntaan. Italian—Abessinian selkkauksessa on Kansainliitto yksimielisesti tuominut Italian syylliseksi. Ja se, että Kansainliitto on siveellisesti tuominut Italian sopimusten rikkojaksi ja tuominut sen hyökkääjävaltioksi, on huomattava askel päämäärää kohti. Sillä tulee kansainvälisessä elämässä olemaan osaltaan ratkaiseva merkitys.

Ensimmäisen kerran maailmanhistoriassa on sota näin tuomittu.

Miten kauan aikaa maailma saakaan taistella esim. orjuutta ja orjakauppaa

vastaan! Mutta inhimillinen ajatus voitti, ja tällä hetkellä puolustaa Italia omaa sotaansa osaksi orjuuden nopeaman poistamisen syyllä. Niin muuttuvat mielipiteet.

On myös väitetty, että kansainvälinen toiminta ei näy pystyvän pieniä kansoja turvaamaan. Tämäkään väite ei aina pidä paikkaansa. Onhan esim. Europassa Sveitsi, joka on kansainvälisten sopimusten avulla säilyttänyt koskemattomuutensa. Samoin osoittaa pohjoismaiden historia, miten rauhallisin keinoin voidaan hoitaa valtioiden väliset asiat kaikkien tyydytykseksi. Muistakaamme esim. Ruotsi—Norjan eroaminen. Samoin oman kansamme historia osoittaa esim. sortovuosien ajalta, ettei aina aseellinen voima ole hallitseva voima, vaan siveellinen. Olemme myös historiasta ja omana aikanamme todenneet, etteivät suinkaan aseet ole kyenneet rauhaa säilyttämään, sillä olivathan kaikki suurvallat ennen maailmansotaa voimakkaasti aseistautuneet ja kuitenkin sota syytyi. Eiköhän se syytynyt juuri siksi? Rakkaus rauhaan varjeli Hollannin sodasta, maan, jolla oli mitä vaarallisin asema sotaa käyvien valtojen puristuksessa. Huomattakamme, Hollannin hallitsijana oli nainen.

Rauhan asia ja puolustusnihilismi ovat kaksi eri asiaa, jotka monesti — voipa sanoa, tahallisestikin — sekoitetaan keskenään. Haagin konferenssi v. 1915 hyväksyi ohjelmaansa aseista riisunnan. Työ tällä alalla on ollut jatkuvasti esillä ja kuten luonnollista ei tämäkään kauas kantava ja käänteen tekevä uudistus kehity nopeasti.

Koska aseista riisunta on kaikkien kansojen ja valtioiden välinen yhteinen asia, ei mikään kansa yksinään voi sitä vaaratta toteuttaa.

Aseista riisunnan toteuttaminen on mahdollinen vain asteittain. Tällä hetkellä on päiväjärjestyksessä aseellisuuden saattaminen valtioiden haltuun niin teollisesti kuin kaupallisestikin.

Aseista riisunta sellaisenaan ei yksinään tuo rauhaa, vaan siihen tarvitaan myöskin ihmiskunnan sisäistä kehittymistä ja moraalikäsitteiden kirkastu-

mista. Vaikka jokainen meistä olisi hampaisiin asti haarniskoitu, mutta valhe ja itsekkyyks hallitsisivat valtakuntaamme, niin olisimme silloin itse itsemme langettaneet kuolintuomion. Moraalista rappeutumista eivät aseet turvaa. Moraalikäsitteiden selventäminen kuuluu rauhanaatteen tärkeimpiin tehtäviin.

Nykyisen tekniikan aikana on kansojen välinen yhteys helppoa. Teknillinen kehitys, joka on luonut hirvittäväst sota-aseet, on myöskin luonut ne ihailtavat koneet, joiden avulla voimme olla välittömässä ja nopeassa yhteydessä koko maailman kanssa. Nyt voimme paremmin kuin milloinkaan aikaisemmin vaikuttaa toistemme mielipiteisiin ja käsityskantoihin. Yksi ihminen voi nyt puhua samaan aikaan koko maailmalle. Henkinen voima voi nyt vaikuttaa enemmän kuin milloinkaan aikaisemmin. Ja ajatus on voimaa.

Ymmärrämme hyvin puolustuksen painopisteen vain vähitellen ja asteittain voivan siirtyä aseelliselta tasolta oikeudelliselle tasolle. Ymmärrämme myös, että Kansainliiton arvovallasta huolimatta sotia ei voida estää, niin kauan kun jättiläismäistä sotakoneistoa pidetään aina toimintavalmiina. Mutta me uskomme Kansainliiton kykenevän voimakkaalla yhteistoiminnalla pakottamaan hyökkääjän rauhaan, sekä kansojen oikeuden ja rauhantahdon tukemana aikaansaamaan vähitellen asteettaisen yleismaailmallisen aseistariisumisen. Miljoonat kansalaiset eivät enää usko sotaan riitojen ratkaisemiseksi. Saihan aseistariisumiskonferenssi jo ensimmäisellä istuntokaudellaan v. 1932 vastaanottaa n. 500 miljoonan maailman kansalaisen rauhanvaatimuksen joko lähetystöin, kirjein, sähkösanomin tai henkilökohtaisin vetoomuksin.

Tällä hetkellä koko ihmiskunta janoiten odottaa sitä pelastavaa voimaa, joka ratkaisee tilanteen. On väitetty, että hyvä tahto ei ole kehittynyt paremmaksi kuin tuhansia vuosia sitten. Voimme sanoa: ehkä ei, ehkä on, mutta voimme myöskin sanoa: ihmisten järjestävä ajattelu, organisoiva kyky on kehittynyt

korkeammalle ja taloudellinen äly sekä heräävä vastuuntunto on kasvanut. Nousee kysymys, kumpi kannattaa paremmin, järjestys vai epäjärjestys. Ja kun siihen vielä yhtyy yli vihollisuuksien ulottuva rakkaus sekä ehdottoman rehellisyyden ja oikeamielisyyden läpitunkema tieteellinen ajattelu, niin on varmaa, että ajamamme rauhanasia ei ole mikään utukuva, vaan hyvin johdonmukainen todellisuus.

Yhdistelmänä edelläolevasta esitämme:

Mitä emme tahdo.

1) Emme tahdo, että Suomi ensimmäisenä ja ainoana maana riisuutuisi aseista, emmekä tahdo alistua asumaan kenenkään orjina omassa maassamme.

2) Emme tahdo heikentää maamme todellista puolustusta, mutta kasvattamalla yleistä mielipidettä rauhanhengen, tahdomme tehdä jyrkän eron todellisen puolustuksen ja sotakihoituksen välillä.

3) Emme tahdo tuomita tässä asiassa

toisin ajattelevia. Tiedämme, että tiedot, joita tahdomme kulkea, ovat Kansainliiton hengen mukaiset, mutta ne ovat vielä liian uusia, jotta kaikki voisivat niitä seurata — mutta me emme voi vastalauseetta alistua siihen, että meitä sanotaan vastuuttomiksi kansalaisiksi, tahtoessamme tehdä positiivista rauhan työtä.

Mitä tahdomme.

1) Tahdomme työskennellä maailmanrauhan vakiinnuttamiseksi kollektiivisen turvallisuuden pohjalla.

2) Tahdomme luoda maassamme vahvan Kansainliittoa tukevan mielipiteen, joka yhdessä samanlaisen mielipiteen kanssa kaikissa maissa, ei voi olla merkityksetön.

3) Tahdomme työskennellä sovinnollisuuden aikaansaamiseksi oman kansamme keskuudessa, samaten kuin myöskin kansojen keskeisessä yhteistyössä kansainvälisten selkkausten ratkaisemiseksi Kansainliiton peruskirjan ja Kellog-sopimuksen hengessä.